

Προσφυγική κρίση, αστική περιθωριοποίηση και ημιμόνιμοι πληθυσμοί. Η περίπτωση του camp προσφύγων στο Σχιστό Κερασινίου.

Από το 2014 το ξέσπασμα της προσφυγικής κρίσης –που είναι το αποτέλεσμα παγκόσμιων διαδικασιών και συγκεκριμένα της όξυνσης των πολεμικών και οικονομικών ανταγωνισμών στη Μέση Ανατολή– είχε ως συνέπεια την εγκατάσταση έως τώρα περίπου 60.000 προσφύγων στην Ελλάδα, οι οποίοι, με το δεδομένο των κλειστών συνόρων, είναι εκ των πραγμάτων αναγκασμένοι να ζήσουν εδώ για ένα απροσδιόριστο χρονικό διάστημα.

Η επίσημη χωρική αντιμετώπιση μέχρι στιγμής συνίσταται αφενός στα hot spots στα νησιά του Αιγαίου και στα camps στην ενδοχώρα που στην πλειονότητα των περιπτώσεων είναι ανενεργές εκτάσεις του Δημοσίου (π.χ. παλιά στρατόπεδα) έξω από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Και ενώ οι χώροι αυτοί αρχικά προορίζονταν για την προσωρινή διαμονή των προσφύγων μέχρι τη μετεγκατάστασή τους, μετατρέπονται πλέον σε χώρους ημιμόνιμης διαμονής. Την ίδια στιγμή αυτοί οι χώροι στερούνται των στοιχειωδών υποδομών που απαιτούνται για διαμονή μεγαλύτερη των λίγων μηνών και άρα από μηχανισμοί προστασίας για τα θύματα των πολέμων μετατρέπονται σε μηχανισμό επιβίωσης στα όρια της αστικής ζωής.

Η πρόσβαση σε αυτά τα camps συνήθως είναι πολύ δύσκολη λόγω των αυστηρών αστυνομικών ελέγχων αλλά και λόγω της δύσκολης προσέγγισης μέσω των δημόσιων συγκοινωνιών, κάτι που αποτελεί μεγαλύτερο πρόβλημα για τους ίδιους τους πρόσφυγες, οι οποίοι στερούνται το δικαίωμα στη στέγη, στην εργασία, καθώς και τη δυνατότητα ανάπτυξης δεσμών με τον ντόπιο πληθυσμό.

Μελετώντας το camp στο Σχιστό Κερασινίου, αναδεικνύεται μια σύγχρονη μορφή αστικής περιθωριοποίησης, η οποία είναι σημαντικό να κατανοήσουμε πώς και εάν γίνεται αντιληπτή ως τέτοια, τόσο από τους «μέσα» όσο και από τους «έξω», και συνεπώς με ποιες χωρικές-κοινωνικές πρακτικές μπορεί αυτή η συνθήκη να αναιρεθεί ή να υπονομευθεί. Τέλος, προκύπτει μια πρόκληση για τον αστικό σχεδιασμό που αφορά την αναζήτηση μιας εναλλακτικής προσέγγισης στο ζήτημα της εγκατάστασης και κατοικίας ημιμόνιμων πληθυσμών.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ Αρχιτέκτων Μηχανικός ΕΜΠ, Σπουδαστής ΔΠΜΣ
Αρχιτεκτονική και Σχεδιασμός του Χώρου / Πολεοδομία-Χωροταξία.